

**SAMARQAND VILOYATI XALQ TA'LIMI XODIMLARINI
QAYTA TAYYORLASH VA ULARNING MALAKASINI
OSHIRISH HUDUDIY MARKAZI**

**MAKTABGACHA, BOSHLANG'ICH VA MAXSUS TA'LIM
METODIKALARI KAFEDRASI**

**PIRLS: ADABIY KITOBXONLIK
MALAKASINI EGALLASH BO'YICHA
BAHOLASH MEZONLARI**

*(umumta'lim maktablarining boshlang'ich sinf o'qituvchilari
uchun uslubiy ko'rsatma)*

Samarqand – 2021

Rabbonayeva Dildora. PIRLS: Adabiy kitobxonlik malakasini egallash bo'yicha baholash mezonlari. Umumta'lim maktablarining boshlang'ich sinf o'qituvchilari uchun uslubiy ko'rsatma. – Samarqand VXTXQTMOHM, 2021-yil. 20 bet.

Taqrizchilar: X.Rabbanaqulov – SamDU, Boshlang'ich ta'lim metodikasi kafedrasida dotsenti
D.Jo'rayeva – Samarqand XTXQTMOHM Maktabgacha, boshlang'ich va maxsus ta'lim metodikalari kafedrasida o'qituvchisi

Ushbu ko'rsatma umumta'lim maktablarining boshlang'ich sinf o'qituvchilari uchun mo'ljallangan bo'lib, PIRLS tadqiqotida adabiy kitobxonlik malakasini egallash bo'yicha baholash mezonlari yuzasidan uslubiy tavsiyalar berilgan.

Uslubiy ko'rsatma Samarqand viloyati xalq ta'limi xodimlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish hududiy markazi Ilmiy kengashining 2021-yil 16-apreldagi, 2-sonli yig'ilish qarori bilan nashrga tavsiya etilgan.

Kirish

O‘zbekiston Respublikasi umumta’lim maktablarining ta’lim oluvchi yoshlari 2021-yildan boshlab xalqaro tadqiqotlarda ishtirok etadi.

O‘quvchilarning PISA, TIMSS, PIRLS, rahbar va pedagog kadrlarning umumiy o‘rta ta’lim maktablarida o‘qitish va ta’lim olish muhitini hamda o‘qituvchilarning ish sharoitlarini o‘rganuvchi TALIS kabi xalqaro tadqiqotlarda muvaffaqiyatli ishtirok etishini ta’minlash, o‘qitishning innovatsion usullaridan foydalangan holda ona tili, matematika va tabiiy yo‘nalishdagi fanlar bo‘yicha pedagog-kadrlarning malakasini oshirish bo‘yicha ta’lim sohasida tizimli ishlar amalga oshirilmoqda.

Vazirlar Mahkamasining 2018-yil 8-dekabrda *“Xalq ta’limi tizimida ta’lim sifatini baholash sohasidagi xalqaro tadqiqotlarni tashkil etish chora-tadbirlari to‘g‘risida”*gi 997-sonli qarori qabul qilindi. Unga asosan 9-sinf o‘quvchilari PISA, boshlang‘ich sinf o‘quvchilari PIRLS, 4- va 8-sinf o‘quvchilari TIMSS xalqaro tadqiqotlarda ishtirok etishi va bu borada amalga oshirilishi lozim bo‘lgan vazifalar belgilandi.

PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study – Xalqaro O‘qish Savodxonligini O‘rganishdagi Yuksalish) – bu turli mamlakatlarda boshlang‘ich sinfda tahsil oluvchi o‘quvchi yoshlarning matnni o‘qish va tushunish darajalari sifatini baholab beruvchi xalqaro baholash tizimidir.

Ushbu uslubiy ko‘rsatmada PIRLS xalqaro dasturi haqida ma’lumotlar bilan birga, kichik maktab yoshidagi o‘quvchilarda kitobxonlik madaniyatini tarkib toptirish, PIRLS tadqiqoti uchun topshiriqlar tayyorlash va ular ustida ishlash texnologiyasi, adabiy kitobxonlik malakasini egallash maqsadidagi o‘qish haqida uslubiy tavsiyalar berilgan.

PIRLS tadqiqotlarida adabiy kitobxonlik malakasini egallash maqsadidagi o‘qish turi

O‘qish savodxonligining asosi matnlar bilan to‘liq ishlash uchun zarur bo‘lgan o‘qish qobiliyatlarini shakllantirishdir. Bu o‘quvchi tomonidan kerakli ma’lumotlarni topish va tarqatish, matnning ma’lum qismi bo‘yicha xulosalar chiqarish, asosiy belgilarning harakatlarini sharhlash, matn namunalari va matn tuzilishini dastlabki tahlil qilish bilan tasdiqlash.

PIRLS o‘rganish monitoringi bo‘lganligi va uning asosiy vazifalaridan biri o‘qish sifati dinamikasini o‘rganish bo‘lganligi sababli, o‘qish uchun zarur shart bu har bir qismda matnlar va ularga berilgan topshiriqlarning bir qismini qayta ishlatishdir.

Tadqiqot ishtirokchilarining o‘quv va o‘qishdagi yutuqlarini baholash o‘quvchilarning o‘qish ko‘nikmalarining muayyan darajalariga asoslangan holda maktab ta’limi sifatini baholash sohasidagi xalqaro ekspertlarning ko‘rsatmalariga muvofiq amalga oshiriladi. Ushbu darajalar ishda taklif qilingan matn bilan ishlashda turli murakkablikdagi o‘quvchilarning o‘quv faoliyatini tavsiflaydi. Aniq darajadagi mezonlar sizga bolalarning natijalarini statistik jihatdan alohida guruhlariga ajratish imkonini beradi, ularning tayyorgarligini o‘qish savodxonligi jihatidan ma’lum darajani tavsiflovchi aniq vazifalar yordamida tasvirlash mumkin.

Bajarilgan ishlarni baholash tizimi sifatli va miqdoriy baholashni birlashtiradi. PIRLSni baholash 1000 balli shkala bo‘yicha amalga oshiriladi (asosan davlatlar natijalari 300 dan 700 ballgacha).

O‘rtacha qiymat - 500 ball, standart og‘ish - 100 ball. Har bir topshiriq uchun topshiriqning qiyinligiga qarab ma’lum ball beriladi.

Xalqaro ekspertlar o‘qish savodxonligini badiiy va axborotli matnlarni o‘qish sifatini va o‘qish qobiliyatining individual guruhlarini baholash ko‘lamiga muvofiq baholaydilar.

PIRLS tadqiqotlarida xalqaro miqyosda hammasi bo‘lib, to‘rtta daraja ko‘rsatilgan:

1. Eng yuqori daraja 625 ball
2. Yuqori daraja 550 ball
3. O‘rtacha daraja - 475 ballga
4. Past daraja - 400 ballga to‘g‘ri keladi

Natijalar qanday baholanadi?

Javoblarni tanlash bilan vazifalarni tekshirish maxsus WinDem dasturidan foydalangan holda xalqaro mutaxassislar tomonidan amalga oshiriladi. Shu bilan birga, ochiq javobga ega bo‘lgan vazifalar Milliy muvofiqlashtiruvchi tomonidan tekshiriladi. Vazifalar mutaxassislar tomonidan (IEA) ishlab chiqilgan Xalqaro vazifalarni baholash qo‘llanmasiga muvofiq ko‘rib chiqiladi. Qo‘llanmada har bir vazifaning bajarilishini baholashga umumiy yondashuvlar mavjud. Har bir vazifa uchun uning bajarilishini baholash uchun maxsus tavsiyalar ishlab chiqilgan. Kodlash natijalari ma’lumotlar bazasiga kiritiladi va tekshirish uchun Xalqaro markazga yuboriladi.

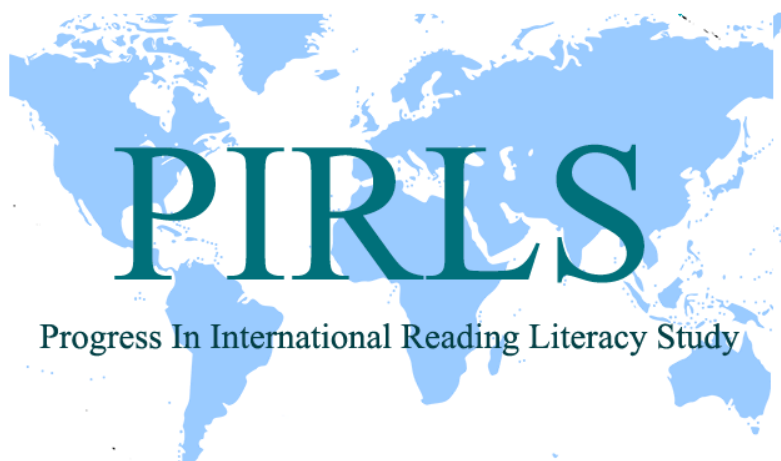
Har to‘rtinchi daftar milliy miqyosda mustaqil ekspertlar tomonidan ikki marta tekshiriladi, so‘ngra ushbu daftarlarning bir qismi xalqaro ekspertlar tomonidan tekshiriladi. Ishtirok etuvchi davlatlar mutaxassislari nomuvofiq baholarni beradigan vazifalar tahlildan olib tashlangan.

Taklif etilgan to'rtta savoldan javoblarni tanlash va voqealar ketma-ketligini belgilash bo'yicha topshiriqlar bitta ball bilan baholanadi. Erkin tuzilgan javob bilan topshiriqlar - vazifaning murakkabligiga qarab 1 balldan 3 ballgacha.

PIRLS tadqiqotlarida o'quvchilar bilimini aniqlash va baholash uchun 2 ta matn ya'ni, badiiy matn va axborotli matn beriladi. Ushbu matnlar asosida eng ko'p qo'llaniladigan o'qishning quyidagi ikki turi o'rganiladi:

1. Adabiy kitobxonlik malakasini egallash maqsadidagi o'qish.
2. Axborotni o'zlashtirish va undan foydalanish maqsadidagi o'qish.

Biz quyida adabiy kitobxonlik malakasini egallash maqsadida o'qish bo'yicha beriladigan topshiriqlar mazmuni va uni baholash me'zonlarini ko'rib chiqamiz.

**Adabiy kitobxonlik malakasini egallash maqsadidagi o‘qish uchun
tuzilgan topshiriqlar va uni baholash me‘zonlari**

Adabiy kitobxonlik malakasini egallash maqsadida o‘qish

Daraja	Ballar	Mahorat tavsifi
Past	400 - 474	<ol style="list-style-type: none"> 1. Matnning muayyan qismlarini ajratib ko‘rsatish. 2. Ulardan oddiy xulosalarni ifodalashda foydalanish.
O‘rta	475 – 549	<ol style="list-style-type: none"> 1. Voqealar o‘rtasidagi o‘zaro aloqalarni ko‘rsatish. 2. Matnning umumiy g‘oyasini aniqlash. 3. Matn tarkibining elementlarini ochib berish. 4. Qahramonlar xatti-harakatiga izoh berish
Yuqori	550 – 624	<ol style="list-style-type: none"> 1. Asar qahramonlarining xatti-harakatlari va his –tuyg‘ularini taqqoslash va qiyoslash. 2. Ularning o‘zaro aloqalarini tushuntirish. 3. Matnda qo‘llangan til vositalarining xususiyatlari ustida birlamchi tahlil o‘tkazish.
Oliy	625 va undan yuqori	<ol style="list-style-type: none"> 1. Matnning asosiy g‘oyasini tushunish, yashiringan axborotlarni aniqlash va umumlashtirish. 2. Matndagi savollarga qahramonlarni asosiy tavsiflari, ularning intilishlari va his- tuyg‘ularini izohlash orqali javob berish. 3. Matndan misollar keltirgan holda, javoblarni asoslash.

Savol va topshiriqlarni baholash bo'yicha yo'riqnoma

Baholash jarayonida “0”, “1”, “2”, “3” ballik tizim hamda “8” va “9” kodlari bilan kodlash tizimi xususida so‘z yuritamiz. Matn yuzasidan berilgan savol va topshiriqlarning o‘ziga xos xususiyatlaridan kelib chiqib, ular necha ballik ekanligi haqidagi eslatmalar bilan belgilangan bo‘ladi. Ushbu ball va kodlar haqida quyida batafsil ma’lumotlar beriladi.

1. Javobi tanlanadigan savollar (testlar)da to‘g‘ri javobga “1” ball, noto‘g‘ri javobga “0” ball beriladi.

2. Ochiq savollarni baholashda 1, 2 va 3 ballik baholash mezonlari qo‘llaniladi.

Bir ballik savollarni baholash mezoni

1 ball – berilgan javobning qabul qilinganligini anglatadi hamda ushbu javoblar savolning matn jihatidan o‘quvchi tomonidan tushunilganini namoyon etadi.

0 ball – qabul qilinmaydigan javob. O‘quvchi tomonidan berilgan javoblar mazmuniga ko‘ra javoblar savolning matn jihatidan tushunilganini namoyon etmaydi.

Ikki ballik savollarni baholash mezoni

To‘liq tushunish-2 ball. Ushbu turdagi javoblar savol yuzasidan o‘quvchining matnni to‘liq tushunganligini namoyon etadi.

Qisman tushunish-1 ball. Ushbu javoblar savol yuzasidan matnni qisman tushunilganligini ko‘rsatadi. Ular savolda talab qilinadigan elementlarning barchasini emas, balki bir nechtasini o‘z ichiga olishi mumkin.

Mutlaqo tushunmaslik-0 ball. Ushbu turdagi javoblar savol yuzasidan matnni tushunilmaganligini ko‘rsatadi.

Uch ballik savollarni baholash mezoni

Keng tushunish-3 ball. Ushbu javoblar savol yuzasidan matnni keng tushunilganligini namoyon etadi.

Qoniqarli tushunish-2 ball. Ushbu javoblar savol yuzasidan matnni qoniqarli tushunilganligini namoyon etadi.

Minimal tushunish-1 ball. Ushbu javoblar savol yuzasidan matnni minimal darajada tushunilganligini namoyon etadi.

Qoniqarsiz tushunish-0 ball. Ushbu javoblar savol yuzasidan matnni qoniqarsiz tushunilganligini namoyon etadi.

Shuningdek, savollarga javob berilmagan hollarda ham "0" ball beriladi. Bunga chizilgan va o‘chirilgan urinishlar, o‘qishga yaroqsiz va topshiriqqa doir bo‘lmagan javoblar, chizmalar kiradi.

Kodlar haqida eslatmalar

Matndagi savol va topshiriqlarga berilgan javoblarga qarab, “8” va “9” kodlari berilishi mumkin. Ushbu kodlar asosan, keng qamrovli baholash jarayonlarini tashkil etishda, berilgan javoblarni kodlashtirib, keyinchalik avtomatlashtirilgan holda ballarga o‘girish maqsadida ishlatiladi va undan asosan maxsus tayyorgarlikdan o‘tgan malakali ekspertlar foydalanishlari ko‘zda tutiladi. Lekin, shunchaki, o‘quvchilarning o‘qish savodxonligini aniqlash va rivojlantirish maqsadida mashq daftaridan foydalanilganda kodlardan emas, balki ballar tizimini to‘g‘ridan-to‘g‘ri qo‘llash tavsiya etiladi. Ushbu kodlash tartibi asosan ochiq savol va topshiriqlarga nisbatan qo‘llaniladi.

“8” kodi - savol noto‘g‘ri tuzilganligini anglatadi. Keng qamrovli baholash jarayonlarida savolning tuzilishi yoki tarjimada xatolik aniqlansa-yu, ushbu xatolik o‘quvchi tomonidan to‘g‘ri javobni aniqlashga mone’lik qilgan, deb hisoblangan hollarda qo‘llaniladi.

“9” kodi - o‘quvchi hech qanday javob yozmaganligini tasniflaydi hamda keng qamrovli baholash jarayonlarida ochiq savollarga o‘quvchi tomonidan hech qanday javob yozilmagan hollarda qo‘llaniladi. Bunday kodlash keyinchalik necha nafar o‘quvchilar savollarga javob bermasdan tashlab ketganligini tahlil qilish uchun zarur bo‘ladi.

“Ko‘prik ustidagi do‘st” mavzusi uchun topshiriqlar tayyorlash va ular ustida ishlash texnologiyasi

Ko‘prik ustidagi do‘st. Hikoya. Ulug‘bek Hamdam

Har gal dala hovlidan qaytyotganimda, yo‘lda ikki yalangoyoq bolakayni uchratar edim. Birining oti – Nikita, ikkinchisniki esa Umidjon. “Ismlarini qayerdan bila qoldingiz?” demoqchimisiz? O‘zlaridan-da. Voqea bunday bo‘ldi: hovlimdagi chog‘roq bog‘da ishlab, kechga tomon torgina yo‘ldan shaharga qaytayotsam, muyulishda qo‘qqisdan ro‘paramdan bir mashina chiqib qoldi. Yo‘l chetida bolalar o‘ynab o‘tirishardi. Shitob bilan kelayotgan mashinani o‘tkazib yuborish uchun shartta tormozni bosib, mashinani bolakaylarning shundoq tumshug‘iga tirab to‘xtatdim. Ular yalt etib menga qarashdi. Jilmayib qo‘yishdi. Jilmayib deganim juda yumshoq chiqdi, “Bolakaylarning yuzlarida quyosh porlardi, quyosh!” desam, ularning sevinchlarini aniqroq ifodalagan bo‘laman.

- Salom! – dedim men ham bolalarning sevinchidan tasirlanib.
  - Salom! – deya mashinaning ochiq oynasidan qo‘lini suqdi ularning mallatobi.
  - Oting nima seni ? – so‘radim men.
  - Nikita, – deb javob berdi bola.
  - Seniki-chi? – deb so‘radim nariroqda iymanibroq turgan qoramag‘izdan.
  - Umidjon!
  - Yoshing nechada, Nikita?
  - To‘qqizda.
  - Seniki-chi, Umidjon?
  - O‘n ikkida.
  - Bo‘ylaring teng-ku.
- Ular javob o‘rniga yana jilmayishdi.
- Xayr, bolalar!
  - Xayr, amaki!

Men mashinamni yurg‘izib, yo‘lda davom etdim. Odatda dam olish kunlarim dala hovlida kechadi. Bu yerga kelib-ketarkanman, deyarli har safar Umidjon-u Nikitaga duch keladigan bo‘ldim. Ular ham uzoqdan

mening mashinamga ko‘zlari tushishi bilan o‘yinlarini tashlab ko‘rishish uchun hozirlik ko‘rishardi. O‘z navbatida, men ham beg‘ubor bolalarning shugina istagiga peshvoz chiqmasdan o‘tolmayman: tormozni bosaman, ular chopib kelib, biri sarg‘ish-qizil, boshqasi qoramag‘iz yuzlarida menga tanish, menga qadrdon bo‘lib borayotgan quyoshchalarni porlatgancha birin-ketin qo‘llarini uzatishadi.

Kunlardan bir kun Nikitani uzoqdan, muyulishdagi ko‘prik ustida ko‘rib qoldim. U yo‘lga ikki ko‘zini tikkancha oftobda javdirab turardi. To‘xtadim. Bolakayning kayfiyati yo‘q edi. Kiyimi rosa kirlangan, yuzida ham quyoshcha aks etmasdi, negadir. U mashinaning ochiq oynasidan indamaygina qo‘lini uzatdi.

- Salom! – dedim men.
- Salom! – dedi u.
- Umidjon qani?
- Umidjon mashg‘ulotga ketdi.
- Qachon keladi?
- O‘n ikki-yu o‘ttizda.

Soatga qaradim: mil o‘n ikki-yu o‘ttiz beshni ko‘rsatardi.

- Keladigan vaqti allaqachon bo‘libdi-ku.
- Ha.
- O‘ynagani boshqa bolalar yo‘qmi?
- Bor.
- Nega o‘ynamayapsan?
- Umidjonni kutyapman.

Men Nikitaga boshqa savol bermadim. Berolmadim. Chunki tomog‘imga bir nima kelib tiqildi. Asta qo‘zg‘alib yo‘limda davom etdim...

Mening Nikitadek biron do‘stim bormi, deyman xayolan. O‘zim ham biron Umidjonni do‘st tutib, quyoshning tig‘ida Nikita kabi kutdimmi?

TOPSHIRIQLAR

Umumiy ball: 33 ball

1. Hikoya mazmunini ochib beruvchi 3 ta eng asosiy gaplarni tartib bilan yozing.

_____	3
_____	2
_____	1
_____	0

2. Hikoyadagi “qo‘qqisdan” so‘ziga ma’nodosh so‘zlarni toping.

A) to‘g‘risida, oldida

B) birdaniga, kutilmaganda

D) borayotganda, kelayotganda

E) oldidan chiqdi

1
0

3. Mashinaning tormoz, qurilmasi nima uchun kerak?

A) Mashinani harakatlantirish uchun

B) Mashinani eshigini ochish uchun

D) Mashina toxtashi uchun

E) Mashina tez yurishi uchun.

1
0

4. Hikoyadagi voqealar ketma-ketligini raqamlarda tartiblang.
(Katakchalarga yozing)

Bolakayning kayfiyati yo‘q edi.

Bolakaylarning yuzlarida quyosh porlardi, quyosh!

Kunlardan bir kun Nikitani uzoqdan ko‘rib qoldim.

1 Yo‘l chetida bolalar o‘ynab o‘tirishardi

Men mashinamni yurg‘izib, yo‘lda davom etdim.

3
2
1
0

5. Bolakaylarning yuzlarida quyosh porladi, quyosh! Ushbu jumlani ta'riflab yozing?

_____	3
_____	2
_____	1
_____	0

6. Hikoyada bolalarning haqiqiy do'stligi qaysi jumalarda ayon bo'lgan?
(Katakchalarga yozing)

☐	Keladigan vaqti allaqachon bo'libdi-ku.	3
☐	Bolakaylarning yuzlarida quyosh porlardi, quyosh!	2
☐	Keladigan vaqti allaqachon bo'libdi-ku.	1
☐	Umidjonni kutypapman.	0
☐	Umidjon mashg'ulotga ketdi.	

7. Hikoyada "mallatobi" so'zi kimga qarata aytilganligi va nima sababdan shunday deyilganini yozing.

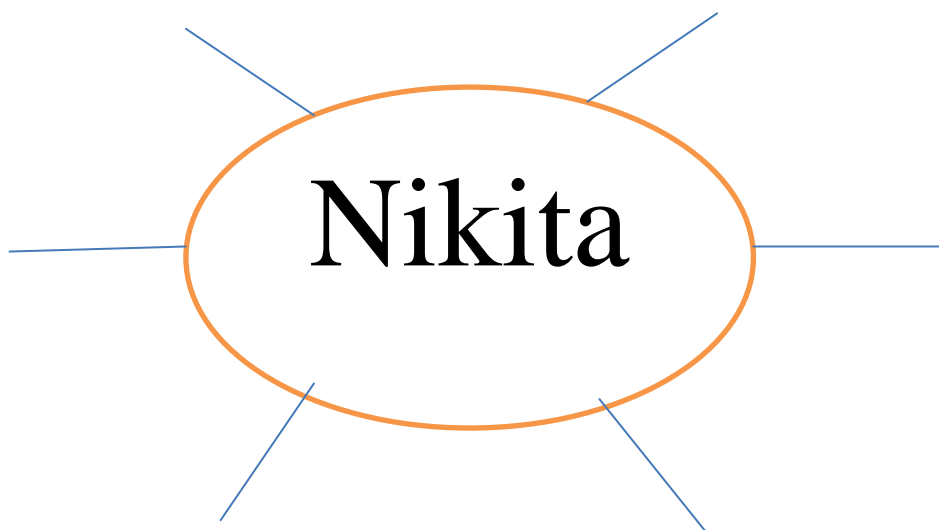
_____	3
_____	2
_____	1
_____	0

8. Biri sarg'ish-qizil, boshqasi qoramag'iz. Bu yerda ko'proq qaysi so'z turkumlari qatnashgan?

- A) Ot so'z turkumi
- B) Sifat so'z turkumi
- D) Son so'z turkumi
- E) Hammasi to'g'ri

1
0

9. Hikoyani ikkinchi qismida Nikitaning holatini “Klaster” metodi orqali tariflab bering.

2
1
0

10. Hikoyadan vaqt o‘lchov birligi haqida aytilgan jumlani topib, yozing.

_____	2
_____	1
_____	0

11. Sizning ham Nikitadek yaqin do‘stingiz bormi? U haqida yozingchi.

_____	2
_____	1
_____	0
_____	
_____	

12. Asar qahramonlarini xarakterlarini yoriting.

Muallif:

	3
Nikita:	2
	1
Umidjon:	0

13. "Men Nikitaga boshqa savol bermadim. Berolmadim. Chunki tomog'imga bir nima kelib tiqildi". Nima tiqildi deb o'ylaysiz?

	3
	2
	1
	0

14. Do'stlik haqidagi maqollardan yozing.

	3
	2
	1
	0

Jami (maksimal) ball: 33 ball

Aytaylik o'quvchi 30 ball to'pladi.

$$(30 \times 100) : 33 = 90 \%$$

Xulosa

Ta'lim sifati va ulardan foydalanish imkoniyatlarini yaxshilash maqsadida amalga oshirilayotgan o'zbek ta'limini modernizatsiya qilish samaradorligi ko'p jihatdan har xil turdagi ta'lim natijalari bo'yicha tadqiqotlar doirasida olingan obyektiv ma'lumotlardan foydalanish darajasiga bog'liq.

Ushbu barcha tadqiqotlar ta'limning holati va uning o'zgarishi tendentsiyalari to'g'risida ma'lumot beradi, rejalashtirilgan va erishilgan natijalarni o'zaro bog'lash, ta'lim sifatini dunyoning boshqa mamlakatlari bilan taqqoslash va shu asosda hal qilinishi kerak bo'lgan eng muhim muammolarni aniqlash imkonini beradi. Ushbu tadqiqotlar natijalari amalga oshirilayotgan islohotlar yo'nalishini o'zgartirish va kelgusi yillarda ta'lim holatini prognoz qilish uchun ko'rsatma bo'lib xizmat qiladi.

Xalqaro PIRLS tadqiqoti eng yaxshi o'quv dasturlari va yosh o'quvchilarning o'qish qobiliyatlarini rivojlantirish tajribasi haqida noyob axborot materiallarini taqdim etadi. PIRLSga qatnashish O'zbekistonga boshlang'ich sinf o'quvchilari orasida o'qish qobiliyatlari darajasini mustaqil ravishda obyektiv baholash imkonini beradi. Bundan tashqari, O'zbekiston ta'limining ochiqligi va integratsiyalashuvi dunyoning yetakchi ta'lim tizimlarining xalqaro hamjamiyatiga integratsiyalashuvini ta'minlaydi.

Xalqaro ekspertlar ta'kidlashicha, boshlang'ich maktabda maktab o'quvchilarining keyingi tarbiyasida muvaffaqiyat qozonish uchun poydevor qo'yilgan. PIRLS tadqiqotining natijalari maktab o'quvchilarining o'qish va rivojlanishidagi muvaffaqiyatlarga (maktab va oilaning ta'lim resurslari, ota-onalarning qiziqishi va bolalarning o'qish madaniyatini shakllantirishdagi ishtiroki va boshqalar) ta'sir ko'rsatadigan omillarning regressiv tahlilini ta'minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasining yangi tahrirdagi «Ta’lim to‘g‘risida»gi Qonuni.2020-yil, 23-sentabr.
2. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2018 - yil 8-dekabrda “Xalq ta’limi tizimida ta’lim sifatini baholash sohasidagi xalqaro tadqiqotlarni tashkil etish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 997-sonli qarori
3. Sh.Mirziyoyev Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. Toshkent –“O‘zbekiston” -2016.488 b.
4. Norpo‘latova X. “Ta’limni faollashtiruvchi metodlar”, Metodik qo‘llanma TermDU ilmiy kengashida ko‘rib chiqilib nashrga tavsiya qilingan, 2010 yil
5. Yo‘ldoshev J.G‘. Malaka oshirishning nazariy va metodologik asoslari (yoxud o‘qituvchi bo‘lish osonmi?). – T.: “O‘qituvchi”, 1998. – 208 b.
6. Ковалева Г.С., к.п.н., Красновский Э.А., к.п.н., Краснокутская Л.П., к.ф.-м.н., Краснянская К.А., к.п.н. Международная программа PISA. Примеры заданий по чтению, математике и естествознанию. Центр оценки качества образования ИОСО РАО, 2003 г.,
7. Вебинар: Оценка читательской грамотности в рамках международного исследования.PISA-2018 Москва,16-марта 2018 г.
8. G‘ulomov M. “Boshlang‘ich sinflar uchun ona tili o‘quv fanidan ko‘rgazmali qurollar” to‘plami. “El- Xolding”. 2003 yil.
9. Umarova M.va b.3-sinf o‘qish kitobi.O‘qituvchi.Toshkent-2019-yil
10. Matjonov S. va b. 4-sinf o‘qish kitobi.O‘qituvchi Toshkent-2017-yil

Elektron ta'lim resurslari

1. <http://www.multimedia.uz> ([http:// www.eduportal.uz](http://www.eduportal.uz)) -O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi huzuridagi Multimedia umumta'lim dasturlarini rivojlantirish markazi sayti.
2. [http:// www.rtm.uz](http://www.rtm.uz) – Respublika ta'lim markazi sayti
3. [http:// www.dtm.uz](http://www.dtm.uz) – Respublika test markazi sayti
4. <http://www.giy.uz> - Toshkent davlat pedagogika universiteti huzuridagi xalq ta'limi xodimlarini qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish hududiy markazi sayti.
5. <http://www.ziyonet.uz>. - Ijtimoiy axborot ta'lim portal.
6. <http://www.allbest.ru> – Internet resurslari elektron kutubxonasi

MUNDARIJA

Kirish.....	3
PIRLS tadqiqotlarida adabiy kitobxonlik malakasini egallash maqsadidagi o‘qish turi.....	4
Adabiy kitobxonlik malakasini egallash maqsadidagi o‘qish uchun tuzilgan topshiriqlar va uni baholash me’zonlari.....	7
“Ko‘prik ustidagi do‘stlik” mavzusi uchun topshiriqlar tayyorlash va ular ustida ishlash texnologiyasi.....	10
Xulosa.....	16
Foydalanilgan adabiyotlar.....	17

RABBONAYEVA DILDORA TOLIPOVNA

**PIRLS: ADABIY KITOBXONLIK
MALAKASINI EGALLASH BO‘YICHA
BAHOLASH MEZONLARI**

Terishga berildi: 25.03.2021 y.

Bosishga ruxsat berildi: 25.03.2021 y.

Ofset bosma qog‘ozi. Qog‘oz bichimi 60x84 ¹/₁₆.

«Times» garniturası. Ofset bosma usuli.

1,5 bosma taboq

Adadi: 25 nusxa.

Buyurtma №__